

יִרְדּוּ בַחֲלִישׁוֹ דִּילִיָּה עַד דְּאַתָּא שְׁמוּאֵל. מָאִי
בַחֲלִישׁוֹ דְּלֹא מְשִׁיךְ נְבוּאָה. כִּד אַתָּא שְׁמוּאֵל, נָטַל
הָהוּא יִרְדּוּ, וְסִלְקִיה מִתְּהוּא אַתָּר, וְחָטַף לִיה מַנְיָה,
וּמִתְּהוּא זְמַנָּא אֲתַעְדֵי מַנְיָה, וְלֹא תָּוּה לִיה חוּלְקָא
בְּקַדוּשָׁה כָּלְל.

קְדָשָׁא בְּרִידָא הוּא לָא קַפְתָּ, וְלֹא דְחִי לִיה מִכְּלָא,
בְּגִין דְּנָטַל שְׁמוּאֵל יִרְדּוּ דִּילִיָּה, אֶלְא יְהִיב
לִיה חוּלְקָא תְּרָא. מָאִי אִיְהִי. יְהִיב לִיה תְּהוּא יִרְדּוּ
וּבְטָן דְּסוּטָה, חֲלַף תְּהוּא יִרְדּוּ וּבְטָן, דְּאֲעֵדֵי מַנְיָה.
וְעַל דָּא תְּרוּוֹיְיָהוּ יְהִיב לִיה קְדָשָׁא בְּרִידָא הוּא,
לְמַהוּי אַתָּרָא דְּקְדָשָׁא פְּנּוּי מִכָּל סְאֵבוּתָא.

וְלִנְפִיל יִרְדּוּ. מַהוּ וְלִנְפִיל, וְנִפְלָה יִרְכָה וְלַצְבוּת,
וְצַבְתָּה יִרְכָה מִיבְעֵי לִיה. אֶלְא, כְּמַאן
דְּאֲשֵׁדֵי גְרַמָּא לְכַלְפָּא, וְאָמַר לִיה, טוּל תְּהִי

לשון הקודש

אֲתוּמָן מִן הַכֹּל, מִשּׁוּם שְׁמוּאֵל נָטַל אֶת
הַיִּרְדּוּ שְׁלוֹ, אֶלְא נָתַן לוֹ חֶלֶק אַחֵר,
וּמַהוּ? נָתַן לוֹ אוֹתָהּ יִרְדּוּ וּבְטָן שֶׁל
הַסּוּטָה תְּמוּרַת אוֹתָהּ יִרְדּוּ וּבְטָן
שֶׁהַעֲבִיר מִפְּנֵי, וְלִכֵּן אֶת שְׁנֵיהֶם נָתַן לוֹ
הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְהִיּוֹת הַמְּקוֹם הַקְּדוּשׁ
פְּנּוּי מִכָּל טְמֵאָה.

וְלִנְפִיל יִרְדּוּ. מַה זֶה וְלִנְפִיל? וְנִפְלָה יִרְכָה
הִיא צְרִיף לְהִיּוֹת! וְלַצְבוּת, וְצַבְתָּה הִיא

וְיִצְבֵּק אִישׁ עִמּוֹ, וּבְתוּב וְיִרְא כִּי לֹא יָכֹל
לוֹ וַיִּנְע בְּכַף יָרְכוּ. וְאוֹתָהּ יִרְדּוּ שֶׁהַרְוִיחַ
מִיַּעֲקֹב. וְאוֹתָהּ הַיִּרְדּוּ בַחֲלֻשְׁתָּהּ עַד שֶׁבָּא
שְׁמוּאֵל. מַה זֶה בַחֲלֻשָׁה? שְׁלֹא מִשֶּׁשׁ
נְבוּאָה. בְּשֶׁבֶא שְׁמוּאֵל, נָטַל אוֹתָהּ יִרְדּוּ
וְהַעֲלָה אוֹתָהּ מֵאוּתוֹ מְקוֹם וְחָטַף אוֹתָהּ
מִפְּנֵי, וּמֵאוּתוֹ זְמַן הָעֲבָרָה מִפְּנֵי וְלֹא
הָיָה לוֹ חֶלֶק בְּקַדְשָׁה כָּלְל.

הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לֹא קַפְתָּ וְלֹא דְחִי

לְחוֹלְקֵךְ. וּמִכֶּלֶא לֹא אֶבְאִישׁ קָמִיָּה, אֶלֶּא דְגִזְלוּ (ס"א
 דַּאֲפִיקוּ) מִנִּיָּה יִרְךָ, בְּגִין דְּאִתּוּ יַגַּע וְלֹאֵי עָלִיָּה, וְרוּחַ
 לִיָּה וְאֲפִיקוּ לִיָּה מִנִּיָּה. וְעַל דָּא, קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 אֲפִיל לִיָּה, גִּרְמָא דָּא דְסוּמָתָה, וְאֲפִיק לִיָּה
 בְּדִקְאֲמָרָן, וּבְדָא אִתּוּ רַוִּי וְחַדִּי.

כָּל אֵינּוֹן רְתִיבִין וְסִייעָתָא דִּילִיָּה, בְּעָאן תְּדִיר יִרְךָ,
 וְאֲזִילִי בְּכִסּוּפָא אֶבְתְּרִיָּה. וּבְגִין דָּא, תְּנִי בְּרָכִי
 דְּרַבְּנָן דְּשִׁלְהִי, מִן דָּא אִיָּהוּ. דְּכָל כְּסוּפָא דְלִהוֹן,
 בְּתַר יִרְךָ אִיָּהוּ, וְכָל שְׁכֵן יִרְךָ דְּרַבְּנָן, וְכָל מַלְּחָה
 אֶהְדָּר לְאַתְרִיָּה, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לֹא גִרַע כְּלוּם,
 מִכָּל מַה דְּאַצְטְרִיךְ, וְלֹא בְּעָא דִּיקְרַב לְקְדוּשָׁתָה, בְּרִ
 עֲמִיָּה וְעַדִּבִּיָּה חוֹלְקִיָּה וְאַחֲסַנְתִּיָּה. כְּמַה דְּעֵבִיד
 קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְעִילָא, הָכִי עֵבִידִי יִשְׂרָאֵל לְתַתָּא,
 וְהָכִי אֶצְטְרִיךְ לְמַעְפְּדִי, וְהָכִי תְּנִינָן, אֲסִיר לִיָּה

לשון הקודש

כָּל אוֹתָן הַמְרַבּוֹת וְהַסְיוּע שֶׁלוֹ תְּמִיד
 רוֹצִים יִרְךָ, וְהוֹלְכִים בְּתִשׁוּקָה אַחֲרֶיהָ,
 וּמִשׁוּם כֶּךָ הַבְּרָכִים שֶׁל הַרְבָּנִים עֲיָפִים,
 וְזֶה מִן זֶה. שֶׁכָּל הַתִּשׁוּקָה שֶׁלָּהֶם אַחַר
 הַיִּרְךָ הִיא, וְכָל שְׁכֵן יִרְךָ שֶׁל חֲכָמִים,
 וְכָל דְּבַר חוּזֵר לְמִקוּמוֹ. וְהַקְדוּשׁ בְּרִיךְ
 הוּא לֹא גִרַע כְּלוּם מִכָּל מַה שֶׁצְּרִיךְ,
 וְלֹא רוֹצֵה שִׁיתְקַרֵּב לְקְדוּשָׁה חוּץ מֵעִמוֹ
 וְגוֹרְלוֹ, חֲלָקוֹ וְנַחֲלָתוֹ. כְּמוֹ שֶׁעוֹשֶׂה

צְרִיךְ לְהִיְתוֹ! אֶלֶּא כְּמִי שֶׁזוֹרֵק עֵצִים
 לְכָלֵב וְאוֹמֵר לוֹ: טַל אֵת זֶה לְחֻלְקֵךְ.
 וּמִהַכֵּל לֹא הִרַע לְפָנָיו אֶלֶּא שִׁגְזְלוּ
 (שְׁהוּצִיאוּ) מִמֶּנּוּ יִרְךָ, מִשׁוּם שֶׁהוּא יַגַּע
 וְהַתְעִיף עָלֶיהָ וְהַרְוִיחַ אוֹתָהּ וְהוּצִיאוּ
 אוֹתָהּ מִמֶּנּוּ. וְלָכֵן הַקְדוּשׁ בְּרִיךְ הוּא
 הַפִּיל לוֹ אֵת הָעֵצִים הַזֵּז שֶׁל הַסּוּמָה
 וְהוּצִיֵא אוֹתוֹ לוֹ, כְּמוֹ שֶׁאַמְרָנּוּ, וּבָזֶה
 הוּא רְוָה וְשָׂמֵחַ.

לְיִשְׂרָאֵל, לְמִילָף אֲזַרִּיתָא לְעוֹבְדֵי כּוֹכְבִים וּמִזְלוֹת,
 דְּכַתִּיב, (תהלים קמז) מִגִּיד דְּבָרָיו לְיַעֲקֹב וְגו', לֹא עָשָׂה
 בֵּן לְכָל גּוֹי וְגו'.

וְעַל דָּא דְּחֵי לִיּוּה יַעֲקֹב, וְדְחֵי לִיּוּה שְׁמוּאֵל, דְּלֹא
 יְהִיא לִיּוּה חוֹלְקָא (דף קר"ב ע"א) בְּקִדּוּשָׁא. וּבְגִינן דָּא,
 כָּל גְּמִירוֹ דְּבָבּוֹ לְיִשְׂרָאֵל, עַל דָּא אִיהוּ. לְכַלְפָּא
 דְּחֻטִּיף עוֹפָא דְּכִנָּא מִן שׁוֹקָא, וְאִיְתֵי לִיּוּה, וְעַד לֹא
 אֲתַבֵּר, אָתָּא חַד פֵּר נָשׁ וְחֻטְפָּא מֵיְיָה, לְבַתָּר יְהִיב
 לִיּוּה חַד גְּרַמָּא גְּרִירָא בְּלֹא תוֹעֵלְתָּא.

כִּךְ לְשָׂרוֹ שֶׁל עֵשׂוֹ, אֲפִיקוּ לִיּוּה מִתְּהוּא בְּטָן,
 חֻטִּיפוֹ מֵיְיָה תְּהוּא יֶרֶךְ. לְבַתָּר יְהִיב לִיּוּה
 גְּרַמָּא חַד, תְּהוּא בְּטָן וְתְּהוּא יֶרֶךְ דְּסוּטָה, וְלֹא
 אֲתַרָּא. הָא גְּרַמָּא, דְּקָא יְהִיב לִיּוּה לְחוֹלְקִיָּה
 וְעַדְבִּיָּה, וְעָרַב לִיּוּה. וּבְגִינן כִּךְ, כָּל דִּינִין דְּקוּדְשָׁא

לשון הקודש

היא על כף. לְכַלְב שְׁחַטָּף עוֹף טְהוֹר
 מִהַשּׁוּק וְחִבִּיא אוֹתוֹ, וְטָרַם שְׁנַשְׁפֵּר בָּא
 אִישׁ אֶחָד וְחַטָּף אוֹתוֹ מִמֶּנּוּ, וְאַחַר כִּךְ
 נָתַן לוֹ עֵצִים נְגַרְרַת אַחַת בְּלִי תוֹעֵלְתָּ.
 כִּךְ לְשָׂרוֹ שֶׁל עֵשׂוֹ הוֹצִיא אוֹתוֹ מֵאוֹתָהּ
 הַבְּטָן, חֻטְפוֹ מִמֶּנּוּ אֶת אוֹתָהּ הַיֶּרֶךְ,
 אַחַר כִּךְ נָתַנּוּ לוֹ עֵצִים אַחַת – אוֹתָהּ
 הַבְּטָן וְאוֹתָהּ הַיֶּרֶךְ שֶׁל הַסּוּטָה, וְלֹא
 אַחַר. זֶה הָעֵצִים שֶׁנָּתַנּוּ לְחֻלְקוֹ וְלַגּוֹרְלוֹ

הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְמַעֲלָה, כִּךְ עוֹשִׂים
 יִשְׂרָאֵל לְמַטָּה וְכִךְ צָרִיךְ לַעֲשׂוֹת. וְכִךְ
 שְׁנִינּוּ, אֲסוּר לְיִשְׂרָאֵל לְלַמֵּד תּוֹרָה
 לְעוֹבְדֵי כּוֹכְבִים וּמִזְלוֹת, שְׁכַתּוּב (תהלים
 קמז) מִגִּיד דְּבָרָיו לְיַעֲקֹב וְגו', לֹא עָשָׂה בֵּן
 לְכָל גּוֹי וְגו'.

וְלָכֵן דְּחָה אוֹתוֹ יַעֲקֹב וְדְחָה אוֹתוֹ
 שְׁמוּאֵל, שֶׁלֹּא יְהִיָּה לוֹ חֵלֶק בְּקִדְשָׁה.
 וּמִשּׁוּם כִּךְ כָּל שְׁמִירַת הַשְּׁנֵאָה לְיִשְׂרָאֵל

בְּרִידָה הוּא דִינֵין דְקָשׁוּט אֵינוּן, וּבְגֵי נָשָׂא לָא יִדְעִין,
 וְלֹא מִשְׁנִיחִין לְקוּדְשָׁא בְרִידָה הוּא. וְכִלְהוּ בְּאַרְחָ
 קָשׁוּט. הִיא אֲסֻיָּאת גְּרָמָה מִבְּעֵלָה, כְּמָה דְאֵת
 אָמַר (מְשַׁלִּי ב) הָעוֹזֶבֶת אֵלּוֹף נְעוּרֶיהָ וְגו', אֹף הָכִי
 אֵתְתָא, כְּגוֹנָא דִילָה בְּאַרְעָא.

תָּא חֲזִי, מָאן דְאֲשַׁכַּח חֲבָרָא כְּזוֹתִיה, דְעָבִיד
 כְּעוֹבְדוֹי בְּעֵלְמָא, רַחִים לִיה, וְאֵתְדַבֵּק
 בְּהִדְיָה, וְעָבִיד עֲמִיָּה טִיבָא. אֲבָל סְטָרָא אֲחֵרָא לָאו
 הָכִי, כִּיּוֹן דְאֲשַׁכַּח מָאן דְשָׁבַק סְטָרָא דְקְדוּשָׁה
 דְקוּדְשָׁא בְרִידָה הוּא, וְעָבִיד כְּעוֹבְדוֹי, וְאֵתְדַבֵּק בָּהּ,
 כְּדִין בְּעִיָּא לְשִׁינְעָאָה וְלֹאֲפָקָא לִיה מִעֵלְמָא. הֵאִי
 אֵתְתָא, עֲבִדַת כְּעוֹבְדָהָא, וְאֵתְדַבְּקַת בָּהּ, חֲזִי מַה
 דְעָבִדַת בָּהּ, וְצַבְתָּהּ בְּטַנְהָ וְנִפְלָה יִרְכָּהּ. קְדֻשָׁא
 בְרִידָה הוּא לָאו הָכִי, מָאן דְשָׁבִיק לְסְטָרָא אֲחֵרָא,

לשון הקודש

וְנִדְבַק עִמּוֹ וְעוֹשֶׂה עִמּוֹ טוֹב. אֲבָל הַצַּד
 הָאֲחֵר לֹא כֵּן; כִּיּוֹן שְׂמוּעָא מִי שְׁעוֹב
 אֵת צַד הַקְּדוּשָׁה שֶׁל הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
 וְעוֹשֶׂה כְּמַעֲשָׂיו וְנִדְבַק בּוֹ, אִזּוּ הוּא רוֹצֵה
 לְכַלּוֹתוֹ וְלְהוֹצִיאֹ מִן הָעוֹלָם. הַאֲשֶׁה הוּא
 עֹשֶׂתָה כְּמַעֲשָׂיו וְנִדְבַקָה בּוֹ, רָאָה מַה
 הוּא עֹשֶׂה בָּהּ – וְצַבְתָּהּ בְּטַנְהָ וְנִפְלָה
 יִרְכָּהּ. וְהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אֵינוֹ כֵּן; מִי
 שְׁעוֹב אֵת הַצַּד הָאֲחֵר וְנִדְבַק

וְעָרְכָה לוֹ. וּמִשּׁוֹם כֵּן כָּל דִּינֵי הַקְּדוּשׁ
 בְּרוּךְ הוּא הֵם דִּינֵי אֲמַת, וּבְגֵי אָדָם לֹא
 יוֹדְעִים וְלֹא מִשְׁנִיחִים לְקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא,
 וְכֻלָּם בְּדֶרֶךְ אֲמַת. הִיא הַסְּמִתָּה אֵת
 עֲצָמָה מִבְּעֵלָה, כְּמוֹ שְׁנֵאֲמַר (מְשַׁלִּי ב)
 הָעוֹזֶבֶת אֵלּוֹף נְעוּרֶיהָ וְגו'. אֹף כֵּן הָאֲשֶׁה
 כְּגוֹן שְׁלָה בְּאַרְיָן.

בֹּא וְרָאָה, מִי שְׂמוּעָא חֲבַר כְּמוֹתוֹ
 שְׁעוֹשֶׂה כְּמַעֲשָׂיו בְּעוֹלָם, אוֹהֵב אוֹתוֹ

וְאֶת־דָּבָק בֵּיתָה בְּקוֹדֶשָׁא בְּרִידָה הוּא, בְּדִין רָחִים לִיהּ,
וְעֵבִיד לִיהּ כָּל טִיבוּ דְעֵלְמָא. הַשְׁתָּא סָבָא אֶתְקִין
גְּרַמְיָהּ, דִּהָא חוּיָא אָזִיל לִיהּ, וּבְעָא לְאֶתְגָּרָא בְּהַדָּךְ,
וְלֹא יָכִיל.

פְּתַח וְאָמַר (קהלת א) מַה יִּתְרוֹן לְאָדָם בְּכָל עֲמָלוֹ
שִׁיעֲמֹל תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ, וְכִי לֹא אַתָּא שְׁלָמָה
אֵלָּא לְאֹלְפָא מְלָה דָּא. אֱלוֹ אָמַר (ס"א וְכִי מַה אַתָּא שְׁלָמָה
מְלָפָא לְאֹלְפָא בְּמִלְהָ דָּא וְתוּ אֱלוֹ אָמַר) בְּעֲמָלוֹ שִׁיעֲמֹל יֵאוֹת, דִּהָא
אֶשְׁתָּאֵר עָמַל, דְּאִית בֵּיתָה יִתְרוֹן. אֵלָּא כִּיּוֹן דְּכִתְיָב
בְּכָל עֲמָלוֹ, הָא כָּלְלָא דְכָלְלָא, דְּלֹא אֶשְׁתָּאֵר כְּלוּם
דְּאִית בֵּיתָה יִתְרוֹן.

אֵלָּא, לָאוּ לְכָל אָדָם אָמַר שְׁלָמָה מְלָה דָּא, אֵלָּא
אָדָם אִית בְּעֵלְמָא, דְּאִיהוּ מִשְׁתַּדֵּל תְּדִיר
בְּבִישׁ וּלְאֶבְיָשָׁא, וְלֹא אֶשְׁתַּדֵּל בְּטָב אֶפִּילוּ רַגְעָא
חַדָּא. וְעַל דָּא כְּתִיב עֲמָלוֹ, וְלֹא כְּתִיב יִגִּיעוּ. עֲמָלוֹ:

לְשׁוֹן הַקּוּדֶשׁ

אָמַר) בְּעֲמָלוֹ שִׁיעֲמֹל - יָפָה, שְׁהָרִי נִשְׁאָר
עָמַל שְׁיֵשׁ בּוּ יִתְרוֹן. אֵלָּא כִּיּוֹן שְׁפָתוֹב
בְּכָל עֲמָלוֹ, הָרִי הַכֶּלֶל שֶׁל הַכֹּל - שְׁלֹא
נִשְׁאָר כְּלוּם שְׁיֵשׁ בּוּ יִתְרוֹן.

אֵלָּא שְׁלֹא לְכָל אָדָם אָמַר שְׁלָמָה אֶת
הַדְּבָר הַזֶּה, אֵלָּא יֵשׁ אָדָם בְּעוֹלָם
שֶׁמִּשְׁתַּדֵּל תְּמִיד בְּרַע וּלְהַרְעַ, וְלֹא
מִשְׁתַּדֵּל בְּטוֹב אֶפִּילוּ רַגַע אַחַד, וְעַל זֶה

בְּקוּדֶשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, אָז אוֹהֵב אוֹתוֹ
וְעוֹשֶׂה לוֹ כָּל טוֹב שֶׁבְּעוֹלָם. עִבְשׁוּ, זְכוּ,
תִּמְנַן עֲצָמָהּ, שְׁהָרִי הַנֶּחֱשׁ הַלֵּךְ לוֹ וְרוּצָה
לְהַתְּגַרֵּת בְּךָ וְלֹא יָכֹל.

פְּתַח וְאָמַר, (קהלת א) מַה יִּתְרוֹן לְאָדָם
בְּכָל עֲמָלוֹ שִׁיעֲמֹל תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ. וְכִי לֹא
בָּא שְׁלָמָה אֵלָּא לְלַמֵּד דְּבַר זֶה? אֱלוֹ
אָמַר (וְכִי מַה בָּא שְׁלָמָה הַמְּלִךְ לְלַמֵּד בְּדַבָּר זֶה? וְעוֹד, אֱלוֹ

בְּמָה דְאֵת אָמַר, (תהלים ז) יָשׁוּב עִמָּלוּ בְּרֵאשׁוֹ. (במדבר
 כג) וְלֹא רָאָה עִמָּל בְּיִשְׂרָאֵל. יִגִּיעוּ: בְּמָה דְאֵת אָמַר
 (תהלים קכח) יִגִּיעַ כַּפִּידָּ כִּי תֹאכַל וְגו'. וּכְתִיב (בראשית לא)
 וְאֵת יִגִּיעַ פִּי רָאָה אֱלֹהִים. אֲכַל עִמָּלוּ, כְּתִיב, (תהלים
 י) עִמָּל וְכַעַם. אֲשֶׁתִּדְלוּתִיהָ הוּא תִדְרִיר לְבִישׁ, וְעַל
 דָּא אִיהוּ תַחַת הַשָּׁמֶשׁ.

בְּשַׁעֲתָא דְהָא אָדָם אֲשֶׁתִּדְרִל בְּבִישׁ, עַל הָאֵי
 כְּתִיב, (איוב יח) לֹא נִין לוֹ וְלֹא נָכַד בְּעַמּוֹ
 וְגו', דְהָא קְדֻשָּׁא בְרוּךְ הוּא בָּעֵי, דְלֹא יַעֲבִיד
 תּוֹלְדִין, דְאֶלְמָלֵא יַעֲבִיד תּוֹלְדִין, הָוָה מִטְשִׁטְשָׁא
 עֲלֵמָא. וְעַל דָּא כְּתִיב, מַה יִתְרוֹן לְאָדָם בְּכָל עִמָּלוֹ.
 וּמֵאֵן דְלֹא יִשְׁתַּדְל לְמַעַבְד תּוֹלְדִין, אֲתַדְבַּק בְּהָאֵי
 סְטְרָא דְאָדָם בִּישָׁא וְעַל תַּחֲזוֹת גְּדַפּוּי.

לשון הקודש

זֶה כְּתוּב (איוב יח) לֹא נִין לוֹ וְלֹא נָכַד בְּעַמּוֹ
 וְגו', שְׁהָרִי הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא רוֹצֵה שְׁלֵא
 יַעֲשֶׂה תּוֹלְדוֹת, שְׁאֶלְמָלֵא יַעֲשֶׂה
 תּוֹלְדוֹת, הִנֵּה מַחְרִיב אֶת הָעוֹלָם, וְעַל זֶה
 כְּתוּב מַה יִתְרוֹן לְאָדָם בְּכָל עִמָּלוֹ. וּמִי
 שְׁלֵא מִשְׁתַּדְל לַעֲשׂוֹת תּוֹלְדוֹת, נִדְבַּק
 בְּצַד הַזֶּה שֶׁל אָדָם רַע, וְנִכְנָס תַּחַת
 כְּנָפָיו.

כְּתוּב עִמָּלוּ וְלֹא כְּתוּב יִגִּיעוּ. עִמָּלוּ –
 כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים ט) יָשׁוּב עִמָּלוּ בְּרֵאשׁוֹ.
 וְלֹא רָאָה עִמָּל בְּיִשְׂרָאֵל. יִגִּיעוּ – כְּמוֹ
 שֶׁנֶּאֱמַר (שם קכח) יִגִּיעַ כַּפִּידָּ כִּי תֹאכַל וְגו'.
 וּכְתוּב (בראשית לא) וְאֵת יִגִּיעַ פִּי רָאָה
 אֱלֹהִים. אֲכַל עִמָּלוּ, כְּתוּב (תהלים י) עִמָּל
 וְכַעַם. הַשְׁתַּדְלוּתוֹ הִיא תְּמִיד לְרַע, וְעַל
 כֵּן הוּא תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ.

בְּשַׁעֲתָא שְׁהָאָדָם הִנֵּה מִשְׁתַּדְל בְּרַע, עַל

רוֹת אֲמָרָה, (רות א) וּפְרֻשֵׁת כְּנַפֵּיךְ עַל אֲמָתֶךָ, בְּגִין
 לְאַזְדַּוְנָא בְּתַדִּיה דְּעַדִּיק, לְמַעַבְד תּוֹלְדִין,
 וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא פְּרִישׁ גְּדַפּוּי עַל בַּר נָשׁ, בְּגִין
 לְאַפְשָׁא בְּעַלְמָא. לְמַאן דְּלֹא בָּעֵי לְמַעַבְד תּוֹלְדִין,
 בְּגַפּוּ יָבֵא, בְּגַפּוּ דְּהֵהוּא בִּישׁ, דְּאִיהוּ אָזִיל עֵרִירִי,
 כְּחֻיָּא דָּא, דְּאָזִיל יְחִידָאֵי. בְּגַפּוּ יֵצֵא, כְּמַה דְּאֶתְמַר
 (הַשְּׂמֵא) אִיהוּ דְּלֹא אֲשַׁתְּדַּל לְמַעַבְד תּוֹלְדִין, הָא
 אֶתְמַר כָּל מַה דְּאַצְטְרִיךְ. (ס"א תא חזו, דְּאִית לְאַהֲדַרָּא סְבָא,
 בְּמַלְיָן קַדְמָאִין).

רִיב דְּעַבְד קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא, הָא אֶתְמַר, רִיב:
 דְּכַתִּיב, (מִיכָה ו) קוּם רִיב אֶת הַהָרִים. מָאֵי
 אִיהוּ. אֶלָּא, אֵינּוֹן טוּרִין דְּלִתְתָּא. אֲמַאי רִיב
 דָּא. בְּגִין דְּבָהוּ תְלִיָּא, כָּל חוּבָא דְּעַבְדִּין יִשְׂרָאֵל,
 לְגַבֵּי אַבּוּהוֹן דְּבִשְׂמִיָּא. מָאֵי טַעְמָא. בְּגִין
 דְּיִשְׂרָאֵל הוּוּ יַדְעִין שְׂמוּשָׁא דְּכָל מְלֹאכִין עַלְאִין

לְשׁוֹן הַקּוּדֶשׁ

לְעִשׂוֹת תּוֹלְדוֹת, הָרִי גִתְבָּאָר כָּל מַה
 שְׁצָרִיךְ. (בא וראא שיש לחזור זמן בדברים הראשונים).
 הָרִיב שְׂעוּשָׁה הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא הָרִי
 נְאֻמָּר, רִיב – שְׂכַתוּב (מִיכָה ו) קוּם רִיב
 אֶת הַהָרִים. מִי הֵם? אֶלָּא אוֹתָם הָרִים
 שְׂלַמְטָה. לְמַה הָרִיב הֵזֶה? מְשׁוּם שְׂכַתָּהֶם
 תְּלוּוִים כָּל הַחַטָּאִים שְׂעוּשִׁים יִשְׂרָאֵל
 לְאַבְיָהֶם שְׂבִשְׂמִים. מַה הַטַּעַם? כִּי

רוֹת אֲמָרָה, (רות א) וּפְרֻשֵׁת כְּנַפֵּיךְ עַל
 אֲמָתֶךָ, כְּדִי לְהַזְדַּוְג עִם הַעַדִּיק, לְעִשׂוֹת
 תּוֹלְדוֹת, וְהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא פּוֹרֵם כְּפָנָיו
 עַל בֶּן אָדָם כְּדִי לְהַתְּרִיבּוֹת בְּעוֹלָם, וּמִי
 שְׂלֹא רוּצֵה לְעִשׂוֹת תּוֹלְדוֹת, בְּגַפּוּ יָבֵא
 – בְּגַפּוּ שֶׁל אוֹתוֹ רַע, שֶׁהוּא הוֹלֵךְ עֵרִירִי
 כְּנַחֵשׁ הֵנָּה שֶׁהוֹלֵךְ יְחִידִי. בְּגַפּוּ יֵצֵא –
 כְּמוֹ שְׂנֵתְבָאָר, הוּא שְׂלֹא הַשְׁתַּדַּל

דְּבִשְׁמִיָּא, וְלֹא אָנִים לְהוּ, אִפִּילוּ שְׂמָא דְחָד
מִנֵּיהוּ, וְכָל שְׂמוּשָׁא דְלַחֲוֹן.

וּבְתַרֵּין סְטָרִין הָיוּ מְעָאן אֲבַתְרֵייהוּ. חַד, דְּחִוּוּ
יַדְעִין לְאַמְשָׁכָא חֵילָא דְלַחֲוֹן, דְּכַכְבֵּיָא
וּמְזִילֵי בְּאַרְעָא. וְחַד, דְּחִוּוּ יַדְעֵי לְאוּמָאָה לֹוֹן, בְּכָל
מָה דְאַצְטְרִיכוּ. וְעַל דָּא בְּעָא קְדָשָׁא בְּרִידָּהּ הוּא
לְמַעְבַּד בְּהוּ רִיב וְדִינָא. וְכִיּוֹן דְּבַחֲוֹן לְהָיוּ רִיב
וְדִינָא, כָּל שְׁלִשׁוּלָא נָפַל דְּהָא לָא יִהְיוּ בִיה
תּוֹעֲלָתָא. וּבְגִין כַּד, קוּם רִיב וְגו'. וְתִשְׁמַעְנָה
הַגְּבָעוֹת קוּלְדָּה. (דף ק"ב ע"ב) מָאן גְּבָעוֹת אֵלִין אֵינּוּן
אֲמָהוֹת, דְּרַגִּין דְּאַקְרוּן (תהלים מה) בְּתוּלוֹת אַחְרֵיהָ וְגו',
וּבְגִין כַּד וְתִשְׁמַעְנָה הַגְּבָעוֹת קוּלְדָּה. דְּהָכִי הוּוּ עַבְדֵי
יִשְׂרָאֵל, עַד דְּאַשְׁתַּתְּפוּ בְּדְרַגִּין תַּתְּאִין.

לשון הקודש

לעשות בהם ריב ודין. וכיון שבָּהֶם יִהְיֶה ריב ודין, כָּל השְׁלִשְׁלַת נּוֹפְלַת, שְׁתֵּרֵי לֹא תִהְיֶה בּוֹ תּוֹעֲלַת, וּמִשּׁוּם כַּד קוּם רִיב וְגו'. וְתִשְׁמַעְנָה הַגְּבָעוֹת קוּלְדָּה, מִי הַגְּבָעוֹת? אֵלֶּה הֵן הָאֲמָהוֹת, הַדְּרַגּוֹת שְׁנִקְרָאוֹת בְּתוּלוֹת אַחְרֵיהָ וְגו', וּמִשּׁוּם כַּד וְתִשְׁמַעְנָה הַגְּבָעוֹת קוּלְדָּה. שְׂכָף הָיוּ עוֹשִׂים יִשְׂרָאֵל עַד שֶׁהִשְׁתַּתְּפוּ בְּדְרַגּוֹת תַּתְּהוֹנוֹת.

יִשְׂרָאֵל הָיוּ יוֹדְעִים שְׂמוּשָׁא שֶׁל כָּל הַמְּלָאכִים הָעֲלִיוֹנִים שֶׁבְּשָׂמִים, וְלֹא נִעְלָם מֵהֶם אִפְלוּ שְׂמוֹ שֶׁל אֶחָד מֵהֶם, וְכָל הַשְׂמוּשָׁא שֶׁלָּהֶם.

וּבִשְׁנֵי צְדָדִים הָיוּ טוֹעִים אַחְרֵיהֶם. אֶחָד – שֶׁהָיוּ יוֹדְעִים לְמַשֵּׁךְ אֶת כַּחַם שֶׁל הַכּוֹכָבִים וְהַמְּזוּלוֹת לְאַרְצָן. וְאֶחָד – שֶׁהָיוּ יוֹדְעִים אִיךָ לְהַשְׁבִּיעַם בְּכָל מָה שֶׁהִצְטְרַכוּ, וְלִכֵּן רָצָה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא

תָּא תַּזִּי, דְּאִית לְאַהֲדָרָא סָבָא, בְּמַלְיָן קַדְמָאִין,
 דְּהָכִי הוּוּ עַבְדֵי יִשְׂרָאֵל, עַד דְּאַשְׁתַּתְּפוּ
 בְּדַרְגִּין תַּתְּאִין יָרֵךְ דְּקָא אַמְרֵן, סְגִי אַתְקִיפוּ לֹון
 יִשְׂרָאֵל, בְּהֵחֳוּא יָרֵךְ. מְרַדְכֵי הָוּה אַחֲמֵי לְהֵחֳוּא
 רְשָׁע דְּהָמָן הֵחֳוּא יָרֵךְ דִּילִיָּה, וְעַל דָּא הָוּה רָגִיז,
 מַלְךָ דְּאַתְתְּחִזִּי לִיָּה, וְאִיחֻוּ אַרְגִּיז לִיָּה בְּהֵדִיָּה. חֲמוּ
 חֲבַרְיָא, מַה כְּתִיב, (בְּרַאשִׁית כו) וַתִּקַּח רַבֵּקָה אֶת
 בְּגַדֵי עֵשׂוּ בְּנֵה הַגָּדֹל הַחֲמֹדֶת וְגו'. בְּאַלְיָן לְבוּשִׁין
 דִּילִיָּה, גִּזְלֵ דִילִיָּה, וְאַפִּיק לִיָּה מִכָּל בְּרַכָּאן
 דִּילִיָּה, וּמִבְּכֻרוֹתָא.

וּבְגִין כַּד, עִילָה דְקָא אַשְׁכַּחוּ רְתִיבִין דִּילִיָּה,
 לְרַבָּנָן, אִיחֻוּ דְּחֻפְיָא דְלַחֹון לְמֵאֲנֵי דְרַבָּנָן
 תְּדִיר. לְיִרְכִין דְלַחֹון. וְלְמֵאֲנֵין דְלַחֹון. וְאַלְיָן תְּרִין
 מַלְיָן דְּסֵטֶר אַחֲרָא הוּוּ, וְכָל דָּא בְּגִין דְּגִזְלוּ לֹון

לשון הקודש

(בְּרַאשִׁית כו) וַתִּקַּח רַבֵּקָה אֶת בְּגַדֵי עֵשׂוּ
 בְּנֵה הַגָּדֹל הַחֲמֹדֶת וְגו'. בְּלְבוּשׁ הִלְלוּ
 שְׁלוֹ גִזְלֵ אוֹתוֹ וְהוֹצִיא אוֹתוֹ מִכָּל
 בְּרֻכּוֹתָיו וּמִבְּכֻרָה.

וּמֵשׁוּב כַּד, הֵעֵלָה שְׁמֵעָאוּ הַמְרַכְּבוֹת
 שְׁלוֹ לְחֲכָמִים הוּא הַחֲפוּף שְׁלָהֶם עִם
 בְּגַדֵי רְבוּתֵינוּ תְּמִיד לְיִרְכִים שְׁלָהֶם
 וְלְבָגְדִים שְׁלָהֶם. וְאַלּוּ שְׁנֵי הַדְּבָרִים הָיוּ

כֵּא וּרְאָה שְׁנֵי לְחֹור, זְקוּן, לְדְבָרִים
 רַאשׁוֹנִים, שְׁכָף הָיוּ עוֹשִׂים יִשְׂרָאֵל עַד
 שֶׁהִשְׁתַּתְּפוּ בְּדַרְגּוֹת הַתַּתְּמוֹנוֹת. הִירָךְ
 שְׁאַמְרֵנוּ, הִרְבֵּה הַתְּקִיפוּ אֶת יִשְׂרָאֵל
 בְּאוֹתָהּ הִירָךְ. מְרַדְכֵי הָיָה מְרַאָה לְאוֹתוֹ
 הָמָן הִרְשָׁע אֶת אוֹתָהּ יָרֵךְ שְׁלוֹ, וְלִבָּן
 הָיָה רֹגֵז, דְּכַר שְׁנֵרָאָה לוֹ, וְהוּא הִרְגִּיז
 אוֹתוֹ עִמוֹ. רְאוּ הַחֲבָרִים מַה כְּתוּב -

מִנִּיחָה. לִית לְהוּ עֵילָה אָלָא לְרַבָּנָן. וּבְגִין כִּדְ, הִנֵּי
מֵאֵי דְרַבָּנָן דְקָא בְלוּ מִחוּפְיָא דְלִהוֹן אִיהוּ, וְהִנֵּי
בְרַבֵּי דְשְׁלָהִי, מִנִּיחָהּ הוּא וְדָאֵי. וּמִדְלִהוֹן הָוּוּ,
וּמִנְהוֹן נְטָלֵי עֵילָה, וּמִמָּה דְהוּוּ מִנִּיחָהּ. בְּעָאן
לְרַבָּנָן, דְאֵינּוּן כְּלָלָא דְהֵתְהוּא יוֹשֵׁב אֶהְלִים, וְעַל דָּא
לִית עֵילָה בְלָא עֵילָה, וְעַל דָּא לִית מְלָה, בְלָא
דִּינָא, וְכָל מְלָה תָב לְאַתְרֵיהָ.

שְׁלֹמֹה אָמַר, ^(קהלת ד) וְשַׁבְּתִי אֲנִי וְאֶרְאֶה אֶת כָּל
הָעֲשׂוּקִים אֲשֶׁר נַעֲשִׂים תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ
וְהִנֵּה דְמַעַת הָעֲשׂוּקִים וְאִין לָהֶם מְנַחֵם וּמְיָד
עוֹשְׁקֵיהֶם כַּח וְאִין לָהֶם מְנַחֵם. הַאי קָרָא
אַרְמִיזְנָא בֵּיהּ, וְאַתְמַר. אֲבָל שַׁבְּתִי אֲנִי, וְכִי מֵאָן
אַתָּר תָּב שְׁלֹמֹה. אִי נִימָא, לְבַתָּר דְאָמַר מְלָה
דָּא, תָּב כְּמִלְקַדְמִין, וְאַמַּר מְלָה אַתְרָא, יֵאוֹת אֲבָל
שַׁבְּתִי וְאֶרְאֶה.

לשון הקודש

עֵלָה בְּלֵי עֵלָה, וְלָכֵן אִין דְבַר בְּלֵי דִין,
וְכָל דְבַר שָׁב לְמִקְוֹמוֹ.
שְׁלֹמֹה אָמַר, ^(קהלת ד) וְשַׁבְּתִי אֲנִי וְאֶרְאֶה
אֶת כָּל הָעֲשׂוּקִים אֲשֶׁר נַעֲשִׂים תַּחַת
הַשָּׁמֶשׁ וְהִנֵּה דְמַעַת הָעֲשׂוּקִים וְאִין לָהֶם
מְנַחֵם וּמְיָד עוֹשְׁקֵיהֶם כַּח וְאִין לָהֶם
מְנַחֵם. הַפְּסוּק הַזֶּה רְמִזְנוּ בּוֹ וְנִתְבָּאֵר.
אֲבָל שַׁבְּתִי אֲנִי, וְכִי מֵאִיזְדָּה מְקוּם שָׁב

שֶׁל הַצַּד הָאֲחֵר, וְכָל זֶה מִשּׁוּם שְׁנִינְלוּ
מִמֶּנּוּ אוֹתָם, וְאִין לָהֶם עֵלָה אֶלָּא
לְחַכְמִים. וּמִשּׁוּם כִּדְ הַבְּגָדִים הַלְלוּ שֶׁל
הַחֲכָמִים הֵם מִתְבַּלִּים מִהַחֲבוּד שְׁלָהֶם,
וְהַבְּרַבִּים הַבוֹשְׁלוֹת הַלְלוּ זֶה מִקָּדָם וְדָאֵי,
וּמִשְׁלָהֶם הָיוּ, וּמִקָּדָם נוֹטְלִים תּוֹאֲנָה,
וּמִמָּה שֶׁהָיוּ מִקָּדָם. וְרוֹצִים לְחַכְמִים, שֶׁהֵם
כְּלָל שֶׁל אוֹתוֹ שְׂיוֹשֵׁב אֶהְלִים, וְלָכֵן אִין

תִּפְּנֵן תִּנְיֵנוּ, בְּכֹל יוֹמָא הָוָה אַקְדִּים שְׁלֹמָה
 בְּצַפְרָא, וְהָוִי שְׁוִי אַנְפּוּי לְסִטְר מְזֻרָה, וְחָמִי
 מַה דְּחָמִי, וְלִבְתֵּר תָּב לְסִטְר דְּרוּם, וְחָמִי מַה דְּחָמִי
 וְהָדָר תָּב לְסִטְר צְפוֹן, וְקָאִים תִּפְּנֵן. מְאִיךְ עֵינָיו
 וְזָקִיף רִישֵׁיהָ.

בְּהֵאֵי שַׁעְתָּא, הָא עֲמוּדָא דְאַשָּׁא וְעֲמוּדָא דְעֲנָנָא,
 הֵווּ אֶתְיִין, וְעַל הַהוּא עֲמוּדָא דְעֲנָנָא, הָוָה
 אֶתִּי נִשְׂרָא חָדָא. וְהַהוּא נִשְׂרָא הוּא רַבְרָבָא וְתַקּוּף,
 וְכֵן הָוָה אֶתִּי, גְּדַפָּא יְמִינָא, עַל גַּבֵּי עֲמוּדָא דְאַשָּׁא,
 וְגוּפָא וְגְדַפָּא שְׂמָאלָא, עַל גַּבֵּי עֲמוּדָא דְעֲנָנָא.
 וְהַהוּא נִשְׂרָא הָוִי מִיִּתֵי תְרִין טְרַפִּין בְּפּוֹמָהָא, אֶתָּא
 עֲמוּדָא דְעֲנָנָא, וְעֲמוּדָא דְאַשָּׁא, וְהַהוּא נִשְׂרָא
 עַלֵייהוּ, וְסַגְדִּין לְקַמֵּיהָ דְשְׁלֹמָה מְלָכָא.

לשון הקודש

בַּשַּׁעֲתָא הוּוּ הָרִי עֲמוּד אֵשׁ וְעֲמוּד עָנָן
 הָיוּ בְּאֵימ, וְעַל אוֹתוֹ עֲמוּד הָעָנָן הָיָה בָּא
 נִשְׂרָא אַחַד, וְאוֹתוֹ הַנִּשְׂרָא הוּא גְּדוּל וְחֻזְקָא.
 וְכֵן הָיָה בָּא: כְּנָף יְמִין עַל גַּבֵּי עֲמוּד
 הָאֵשׁ, וְהַגּוּפָא וְכְנָף שְׂמָאל עַל גַּבֵּי עֲמוּד
 הָעָנָן. וְאוֹתוֹ נִשְׂרָא הָיָה מְבִיא שְׁנֵי עֲלִים
 בְּכַוֵּן. בָּא עֲמוּד הָעָנָן וְעֲמוּד הָאֵשׁ, וְאוֹתוֹ
 הַנִּשְׂרָא עֲלֵיהֶם, וּמִשְׁתַּחֲוִים לִפְנֵי שְׁלֹמָה
 הַמֶּלֶךְ.

שְׁלֹמָה? אִם נֹאמֵר, לְאַחַר שֶׁאֵמֵר דְּבַר
 זֶה שָׁב כְּמוֹ מִקְדָּם וְאֵמֵר דְּבַר אַחֵר –
 יִפְהָ. אֲבָל שְׁבַתִּי וְאַרְאֶהָ.

שָׁם שְׁנֵינּוּ, בְּכֹל יוֹם הָיָה מִקְדָּים שְׁלֹמָה
 בְּבִקְרָה וְהָיָה שָׁם פְּנִי לְצַד מְזֻרָה וְרוּאָה
 מַה שְׂרוּאָה, וְאַחַר כֵּן שָׁב לְצַד דְּרוּם
 וְרוּאָה מַה שְׂרוּאָה, וְאַחַר כֵּן שָׁב לְצַד
 צְפוֹן וְעוֹמֵד שָׁם. מִנְמִיךְ עֵינָיו וּמְרִים
 רֵאשׁוֹ.

אֶתְּא נִשְׂרָא, וּמֵאִיךְ לְקַמִּיָּה, וַיְהִיב לִיָּה אֵינוֹן
 טְרַפִּין, נְטִיל לֹזֵן שְׁלֹמָה מְלָכָא, וַתְּהוּ מְרִית
 בְּהוּ, וַתְּהוּ יַדַּע בְּהוֹן סִמְּוֵן, וְאָמַר דָּא אֵיהוּ דְנוּפֵל,
 וְדָא אֵיהוּ דְגְלוּי עֵינָיִם. בְּשַׁעֲתָא דְתַרִּין טְרַפִּין הָווּ,
 הָהוּ יַדַּע דְתַרְוֵייהוּ, נוּפֵל וּגְלוּי עֵינָיִם בְּעָאן
 לְאוּדְעָא לִיָּה מְלִין.

מַה עֲבִיד, חֲתִים בְּרַסְיָה בְּגוּשְׁפִּנְקָא, דְהָהוּ חֲקִיק
 בֵּיה שְׂמָא קְדִישָׁא. וְאֵיהוּ נְטִיל עֲזָקָא דְחֲקִיק
 עֲלֵיה שְׂמָא קְדִישָׁא, וְסָלִיק לְאַגְרָא, וְרַכִּיב עַל
 הַהוּא נִשְׂרָא, וְאֲזִיל לִיָּה. וְהַהוּא נִשְׂרָא, הָהוּ
 מְסַתְּלָק, לְרוּם עֲנַנִּין, וּבְכָל אֶתְר דְאֵיהוּ עֵבֵר, הָהוּ
 אֶתְחַשְׁדַּן נְהוּרָא. חֲבִימֵי דַהוּ בְּהַהוּא אֶתְר
 דְאֶתְחַשְׁדַּן נְהוּרָא, הָווּ יַדְעֵי, וַתְּהוּ אֲמַרִי, שְׁלֹמָה
 מְלָכָא הָא אֲזִיל, וְאַעֲבַר הָכָא, וְלֹא יַדְעֵי לְאֵן אֶתְר
 הָהוּ אֲזִיל. מְפָשִׁין דַּהוּ תַמָּן, הָווּ אֲמַרִי, עֲנַנִּין הָווּ

לשון הקודש

מבעת שחקוק עליה השם הקדוש,
 ועולה לגג ורכב על אותו הנשר והולך
 לו. ואותו נשר הזה מתעלה לרום
 העננים, ובכל מקום שהוא עבר, הזה
 האור נחשף. החכמים שהיו באותו
 המקום שחשף האור, היו יודעים, והיו
 אומרים: שלמה המלך הרי הולך ועובר
 כאן. ולא יודעים לאיזה מקום הזה הולך.

בא הנשר והנמיד לפניו, ונתן לו אותם
 עלים. לוקח אותם המלך שלמה ומריח
 בהם, והנה יודע בהם סימן ואומר: זהו
 הנופל, וזהו גלוי העינים. בשעה ששני
 עלים היו, הזה יודע ששניהם – נופל
 וגלוי עינים – רוצים להודיעו דברים.
 מה עשה? חתם את פסאו בחותם
 שהנה חקוק בו השם הקדוש, ונטל

אֵינֹן, דְּקָא אֲזִילִי וְחָשִׁיד עֲלֵמָא.

גַּבְהַ נִשְׂרָא בְּהֵדִיָּה, וּפְרַח אַרְבַּע מְאָה פְּרָסִין, עַד
 דְּמָטָא לְטוּרֵי חָשׂוּף. וְתַמָּן אֵיהוּ תְרַמּוּד
 בְּמַדְבָּר בְּהָרִים, וְאֵיהוּ גָחִית תַּמָּן. זְקוּף רִישִׁיָּה,
 וְחָמֵי טוּרָא חָשׂוּף, וְהָוָה יָדַע תַּמָּן כָּל מַה
 דְּאַצְטְרִיד. וְהָוָה יָדַע דְּתַמָּן יַעוּל. הָוָה רָכִיב עַל
 נִשְׂרָא כְּמַלְקָדְמִין, וְטָאם וְעָאל לְגוּ טוּרִין, עַד הֵהוּא
 אֶתְר דְּזִיתָא תַּמָּן, קָרָא בְּחִילָא וְאָמַר, (ישעיה כו) יי'
 רָמָה יָדָךְ בַּל יַחְזִיזוּן וְגו'.

עָאל תַּמָּן, עַד דְּקָרִיב לְהֵהוּא אֶתְר, שְׂוֵי עֲזֻקָא
 קְמִיִּיהוּ, וְקָרִיב, וְתַמָּן הָוָה יָדַע כָּל מַה
 דְּבָעֵי מֵאֵינוֹן חֲכָמְתָן נוֹכְרָאִין, דְּבָעֵי לְמַנְדַּע. פִּינוּן
 דִּהוּוּ אֲמַרִין לִיהּ כָּל מַה דְּבָעֵי, כְּדִין הָוָה רָכִיב
 עַל הֵהוּא (דף קי"ג ע"א) נִשְׂרָא, וְתַב לְאַתְרֵיהּ. פִּינוּן דִּהָוָה

לשון הקודש

בְּמַקְדָם, וְטָם וְנִכְנָם לְתוּךְ הַהָרִים עַד
 אוֹתוֹ מְקוֹם שְׁשָם הַזֵּית, קוֹרָא בְּחִיל
 וְאוֹמַר, ה' רָמָה יָדָךְ בַּל יַחְזִיזוּן וְגו'.

נִכְנָם לְשָם, עַד שְׁקָרַב לְאוֹתוֹ מְקוֹם,
 וְשָם טַבַּעַת לְפָנֵיהֶם וְקָרַב, וְשָם הָיָה
 יוֹדַע כָּל מַה שְׂרָצָה מֵאוֹתָן חֲכָמוֹת זְרוֹת
 שְׂרָצָה לְדַעַת. פִּינוּן שְׁהִיוּ אוֹמְרִים לוֹ כָּל
 מַה שְׂרָצָה, אֲזִי הָיָה רוֹכֵב עַל אוֹתוֹ נִשְׂרָא,
 וְשָב לְמַקְוֹמוֹ. פִּינוּן שְׁהִיָּה יוֹשֵׁב עַל

הַטְּפָשִׁים שְׁהִיוּ שָם הֵיוּ אוֹמְרִים, שְׁהָם
 הֵיוּ עֲנָנִים שְׁהוֹלְכִים וּמַחְשִׁיכִים אֶת
 הָעוֹלָם.

הַגְּבִיָּה הַנִּשְׂרָא עִמּוֹ וּפְרַח אַרְבַּע מֵאוֹת
 פְּרָסֵאוֹת, עַד שְׁמַנְיַע לְהָרֵי חָשׂוּף. שָם
 הוּא תְרַמּוּד בְּמַדְבָּר בְּהָרִים, וְהוּא יוֹרֵד
 שָם. מְרִים רֵאשׁוֹ וְרוֹאֶה הַר חָשׂוּף, וְשָם
 הָיָה יוֹדַע כָּל מַה שְׂצָרִיד, וְהָיָה יוֹדַע
 שְׁשָם יִכְנָם. הָיָה רוֹכֵב עַל הַנִּשְׂרָא

יְתִיב עַל פּוֹרְסֵייהָ, אֶתְיִשֵּׁב בְּדַעְתִּיהָ וַהֲוָה מִמֶּלֶל
בְּדַעְתִּיהָ מִלִּין דְּחֻכְמָתָא יִקְרָא. בְּהֵיחִיא שְׁעָתָא הָוָה
אָמַר, וְשַׁבְּתִי אֲנִי וְאַרְאֶה, שַׁבְּתִי וְדָאֵי מִהֵהוּא
אַרְחָא, שַׁבְּתִי מִהֵהוּא חֻכְמָתָא, וְאֶתְיִשְׁבֵת בְּלִבָּאֵי
וּבְדַעְתָּאֵי. וְכִדִּין וְאַרְאֶה אֶת כָּל הָעֲשׂוּקִים. (וכי ועירין
אינון בעלמא דאיהו אמר את כל העשוקים).

(נ"א סלקא דעתך דכל עשיקין דהוו בעלמא, הנה חמי שלמה מלכא.) אֵלֵּא,
כָּאֵי עֲשׂוּקִים אֵלִין דְּהוּא אָמַר. אֵינוּן יְנוּקִין
דְּמִתִּין בְּתוּקְפָא דְאַמְהוּן, דְּקָא עֲשׂוּקִים מִכְּמָה
סְטָרִין, עֲשׂוּקִים בְּאַתָּר עֲלָא דְלַעִילָא, וְעֲשׂוּקִים
לְתַתָּא. וְהָא חֲבַרְיָא אֶתְעָרוּ, וְהָכֵי הוּא, אֲבָל
סְגִיִּין אֵינוּן. קוּם סְבָא, אֶתְעַר בְּחִילָךְ. סְבָא אֵימָא
מִילָךְ, דְּוַדָּאֵי בְּלָא דְחִילוֹ תִימָא.

לִית עֲשׂוּק כְּאֵינוּן עֲשׂוּקִים, דְּהָוָה אֵיהו עֲשִׂיק

לשון הקודש

מי העשוקים הללו שהוא אמר? אותם
התינוקות שמתים בחיק אמותיהם,
שהרי הם עשוקים מכמה צדדים –
עשוקים במקום עליון שלמעלה,
ועשוקים למטה. והרי התעוררו
החברים, וכך הוא, אבל רבים הם. קום
זקן, התעורר בכחך. זקן, אמר דברך,
שונדאי תאמר בלי פחד.

אין עשוק באותם עשוקים, שהנה הוא

כסאו, התישב בדעתו והנה מדבר
בדעתו דברי חכמה נכבדה. באותה
שעה הנה אמר, ושבתני אני ואראה.
שבתני ודאי מאותה דרך, שבתני מאותה
חכמה והתישבה בלבי ובדעתי. ואז,
ואראה את כל העשוקים. (וכי מעשים הם בעולם

שהוא אמר את כל העשוקים?)

(העלה על דעתך שכל העשוקים שהיו
בעולם הנה רואה שלמה המלך?) אֵלֵּא

בְּקִדְמִיתָא, אוּ מִתְלַתָּא לְאַחְרָא, כְּמָה דְכְּתִיב, (שמות)
 כ) פּוֹקֵד עֲזוֹן אָבוֹת עַל בְּנִים וְעַל בְּנֵי בָנִים עַל
 שְׁלֵשִׁים וְעַל רַבְעִים.

הֵיךְ הָיָה עָשִׂיק. שְׁלֹמֹה מִלְכָּא צְוִיח וְאָמַר (משלי כח)
 אָדָם עֹשֶׂק בְּדָם נֶפֶשׁ עַד בּוֹר יָנוּס אֶל יִתְמָכוּ
 בוּ. בֵּינוֹן דִּהוּא עֹשׂוֹק, בְּדָם נֶפֶשׁ, הוּא, אוּ בְּנוּ, אוּ
 בֶן בְּנוּ, יְהוֹן עֹשׂוֹקִין בְּמִיקְלָא, דְּכְתִיב עַד בּוֹר יָנוּס
 אֶל יִתְמָכוּ בוּ. עַד הֵהוּא בּוֹר רַק יָנוּס מֵאַתָּר
 קִדְיִשָּׂא, וְאֵל יִתְמָכוּ בוּ בְּהַאי עֲלֵמָא. בֵּינוֹן דִּהוּא
 עֹשׂוֹק בְּדָם נֶפֶשׁ, אִיהוּ, אוּ זְרַעִיהּ, לְהוּוּ עֹשׂוֹקִים
 מִהֵהוּא סְטָרָא אֲחֵרָא.

אֵית עֹשׂוֹק, מִשְׁאָר עֹשׂוֹקִים, כְּמָה דְאַתָּ אָמַר (ויקרא)
 ט) לֹא תַעֲשֶׂק אֶת רֵעֶךָ. אִיהוּ עֵבֶר וְעֹשֶׂק,
 אִיהוּ עֹשׂוֹק בְּבָנוּי, מִהֵהוּא סְטָרָא אֲחֵרָא. וּבְגִין כְּךָ

לשון הקודש

יָנוּס אֶל יִתְמָכוּ בוּ. עַד אוֹתוֹ הַבוֹר רַק
 יָנוּס מִמְקוֹם קְדוּשָׁה, וְאֵל יִתְמָכוּ בוּ
 בְּעוֹלָם הַזֶּה. בֵּינוֹן שֶׁהוּא עֹשׂוֹק בְּדָם נֶפֶשׁ,
 הוּא אוּ זְרַעוּ יְהִיוּ עֹשׂוֹקִים מֵאוֹתוֹ הַצַּד
 הָאֲחֵר.

יֵשׁ עֹשׂוֹק מִשְׁאָר עֹשׂוֹקִים, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר
 לֹא תַעֲשֶׂק אֶת רֵעֶךָ. הוּא עֵבֶר וְעֹשֶׂק,
 הוּא עֹשׂוֹק בְּבָנוּי, מֵאוֹתוֹ הַצַּד הָאֲחֵר,

עֹשׂוֹק בְּהִתְחַלָּה, אוּ מִשְׁלִישֵׁי לְאַחֵר,
 כְּפִתּוּב (שמות לד) פּוֹקֵד עֲזוֹן אָבוֹת עַל בְּנִים
 וְעַל בְּנֵי בָנִים עַל שְׁלֵשִׁים וְעַל רַבְעִים.

אֵיךְ הָיָה עוֹשֶׂק? שְׁלֹמֹה הַמֶּלֶךְ צְוִיח
 וְאָמַר, (משלי כח) אָדָם עֹשֶׂק בְּדָם נֶפֶשׁ עַד
 בּוֹר יָנוּס אֶל יִתְמָכוּ בוּ. בֵּינוֹן שֶׁהוּא
 עֹשׂוֹק בְּדָם נֶפֶשׁ, הוּא אוּ בְּנוּ אוּ בֶן בְּנוּ
 יְהִיוּ עֹשׂוֹקִים בְּמֵאזְנִים, שְׁפִתּוֹב עַד בּוֹר

אָמַר, אֶת כָּל הָעֲשׂוּקִים. אָמַר שְׁלֹמֹה, קָאִימָנָא
בְּכָל אֵינֹון עֲשׂוּקִים, בְּכָל סְטָרִין דְּעֵשֶׁק.

וְאִמָּאי אֵינֹון עֲשׂוּקִים. אֲשֶׁר נַעֲשׂוּ תַחַת הַשָּׁמַשׁ.
אֲשֶׁר נַעֲשׂוּ, אֲשֶׁר גָּרוּ מִיבְעֵי לִיה, מָאי
אֲשֶׁר נַעֲשׂוּ. אִי עֲשִׂיָה אִיהִי לְשִׁבְחָא, לָאוּ עֲשִׂיָה
דִּילְהוֹן אֶלָּא לְעִילָא מִן שְׁמַשָּׁא.

אָבֵל וְדָאי נַעֲשׂוּ. הֵיךְ נַעֲשׂוּ. אֶלָּא כִינֹון דְּעֲשׂוּקִים
מִרוּחֵיהוֹן תַּמָּון, אִמָּאי אַתִּיין לְהָאי עֶלְמָא.
אֶלָּא רוּחִין וְדָאי נַעֲשׂוּ, אַתְּעֵבִידוּ בְּרוּחִין וּבְנוּפָא
בְּהָאי עֶלְמָא, כִּינֹון דְּאַשְׁתְּכַלֵּל גּוּפָא דִּילְהוֹן,
וְאַתְּעֵבִיד הֵהוּא רוּחָא בְּגוּפָא נַךְ וְנָקִי בְּלָא לְכְלוּכָא
דְּחוּבִין, בְּהָאי עֶלְמָא, כִּדִּין אַתְּעֵשֶׁק גּוּפָא, כְּמָה
דְּאַתְּעֵשֶׁק רוּחָא. וְהָאי אִיהוּ גּוּפָא, דְּאַתְּהֵנִי בִּיה
וְתִיר מְכַלָּא. וְעֲשׂוּקִין אַתְּרֵנִין אִית, בְּכַמָּה זֵינִין

לשון הקודש

אָבֵל וְדָאי נַעֲשׂוּ. אֵיךְ נַעֲשׂוּ? אֶלָּא כִּינֹון
שְׁעֵשׂוּקִים מִרוּחָם שָׁם, לְמָהּ בָּאִים
לְעוֹלָם הַזֶּה? אֶלָּא וְדָאי רוּחֹת נַעֲשׂוּ,
נַעֲשׂוּ בְּרוּחֹת וְגוּף בְּעוֹלָם הַזֶּה. כִּינֹון
שְׁנַתְקֵן הַגּוּף שְׁלָהֶם וְנַעֲשִׂתָה אוֹתָהּ רוּחַ
בְּגוּף נַךְ וְנָקִי בְּלִי לְכְלוּף שֶׁל הַטָּאִים
בְּעוֹלָם הַזֶּה, אִזּוּ נַעֲשֶׂק הַגּוּף כְּמוֹ
שְׁנַעֲשֶׂקָה הַרוּחַ. וְזֶהוּ הַגּוּף שְׁנַהֲנָה בּוֹ

וּמִשׁוּם כֵּךְ אָמַר אֶת כָּל הָעֲשׂוּקִים. אָמַר
שְׁלֹמֹה, עַמְדָתִי בְּכָל אוֹתָם עֲשׂוּקִים בְּכָל
הַצְּדָדִים שְׁעֵשֶׁק.

וְלְמָהּ הֵם עֲשׂוּקִים? אֲשֶׁר נַעֲשׂוּ תַחַת
הַשָּׁמַשׁ. אֲשֶׁר נַעֲשׂוּ? אֲשֶׁר גָּרוּ הִיָּה צָרִיךְ
לְהִיּוֹתוֹ מָה זֶה אֲשֶׁר נַעֲשׂוּ? אִם הָעֲשִׂיָה
הִיא לְשִׁבְחָא, אֵינֹן עֲשִׂיָה שְׁלָהֶם אֶלָּא
לְמַעַלָּה מִן הַשָּׁמַשׁ.